



UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Læseplan for faget kristendomskundskab

Indhold

Indledning	3
 1. trinforløb for 1.-3. klassetrin	4
Livsfilosofi og etik	4
Bibelske fortællinger	6
Kristendom	7
 2. trinforløb for 4.-6. klassetrin	8
Livsfilosofi og etik	8
Bibelske fortællinger	9
Kristendom	10
 3. trinforløb for 7./8. - 9. klassetrin	12
Livsfilosofi og etik	12
Bibelske fortællinger	14
Kristendom	15
Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser	16
 It og medier	17
 Innovation og entreprenørskab	18

Indledning

Faget kristendomskundskab er et obligatorisk fag i Folkeskolen fra 1. til 6. klasse og 7./8.-9. klasse. Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: 1.-3. klasse, 4.-6. klasse og 7./8.-9. klasse.

De fire kompetenceområder giver i samspil med hinanden eleverne færdigheder og viden, så de kan forstå og forholde sig til den religiøse dimension i tilværelsen. Det er et princip for undervisningen, at grundlæggende tilværelsesspørgsmål, som udgør indholdet i faget, belyses gennem inddragelse af stof fra flere af fagets kompetenceområder i hvert undervisningsforløb.

De almenmenneskelige tilværelsesspørgsmål vil med afsæt i elevernes forudsætninger og interesser oftest falde inden for kompetenceområdet livsfilosofi og etik, hvorfra der naturligt kobles til mere konkrete stofområder inden for fagets øvrige kompetenceområder. På den måde kommer stof fra de forskellige kompetenceområder løbende til at komplementere hinanden op gennem skoleforløbet.

Til hvert af fagets kompetenceområder hører to hovedspørgsmål, som giver arbejdet med kompetenceområdet retning.

Livsfilosofi og etiks to hovedspørgsmål:

1. Hvad vil det sige at være menneske?
2. Hvordan lever man bedst sit liv?

Kristendoms to hovedspørgsmål:

1. Hvad er kristendom?
2. Hvad er kristendommens betydning for individ og samfund før og nu?

Bibelske fortællingers to hovedspørgsmål:

1. Hvad er det for almenmenneskelige tilværelsesspørgsmål, fortællingerne handler om?
2. Hvorledes illustrerer de bibelske fortællinger den kristne grundfortællings treklang?

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelsers to hovedspørgsmål:

1. Hvad er hovedtankerne i de valgte ikke-kristne religioner og livsopfattelser?
2. Hvad er den ikke-kristne religions eller livsanskuelses betydning for individ og samfund i dag?

Disse hovedspørgsmål og de tilhørende indholdsområder er i princippet de samme op gennem hele skoleforløbet, men under hensyn til elevernes udvikling behandles stoffet med stigende grad af faglig dybde, nuancer og perspektiveringer på de forskellige niveauer. Dette som en opadgående spiral, hvor platformen, eleverne kommer til at stå på, bliver stadig større.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer. Læseplanen beskriver

undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

1. trinforløb for 1.-3. klassetrin

Undervisningen skal fremme og imødekomme elevernes åbenhed og spørgelyst om tilværelsen og skal tage udgangspunkt i elevernes interesser og umiddelbare erfaringer. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne tilegner sig viden og færdigheder, der

sætter dem i stand til at samtale om almene tilværelsesspørgsmål.

Eleverne skal kende til og kunne gengive centrale fortællinger i Det Gamle og Nye Testamente samt kende til enkle faglige begreber, symboler og ritualer.

Slutteligt skal eleverne opnå forståelse af, hvad kristendom er, og hvad kristendommen har betydet for dansk og vestlig kultur og samfund i historisk og nutidig belysning.

Livsfilosofi og etik

Kompetenceområdet livsfilosofi og etik omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Livsfilosofi fokuserer på almene tilværelsesspørgsmål om liv og død, lykke og lidelse, kærlighed og had, frihed og tvang samt mening og tomhed i tilværelsen.

Etik fokuserer på spørgsmål om det gode liv, herunder godt og ondt, sandt og falsk, rigtigt og forkert samt skyld og ansvar.

Trosvalg og tilværelsestyndning fokuserer på forskellige religioners og livsopfattelsers bud på grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske dilemmaer.

Sprog og skriftsprog fokuserer på elevernes tilegnelse og begyndende anvendelse af fagord og begreber samt førfaglige ord og hverdagsbegreber, som har specifik betydning for kristendomskundskab. Der arbejdes med elevernes begyndende anvendelse af fagord og begreber samt læse- og skrivestrategier.

Livsfilosofi

Livsfilosofi indkredser bud på belysning af kompetenceområdets første hovedspørgsmål: Hvad vil det sige at være menneske? Der arbejdes bredt med menneskets livssituation ud fra konkrete spørgsmål som: Hvordan er livet og verden opstået? Hvad er mennesket for et væsen? Er det fx noget andet end et dyr? Hvorfor skal man dø? Mv.

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i

relation til de behandlede temaer. Eleverne får en begyndende fornemmelse af, hvad mennesket er for et væsen, hvad livet kan byde på af tildragelser, og hvordan man kan forholde sig hertil.

Etik

Etik indkredser bud på belysning af kompetenceområdets andet hovedspørgsmål: Hvordan lever jeg bedst mit liv? Der arbejdes overordnet med udfoldelse af forskellige værdier i tilværelsen samt med disse værdiers relation til etiske principper og moralsk praksis. Der arbejdes med spørgsmål som: Hvad er et godt liv? Skal

man altid sige sandheden? Hvad er rigtigt og forkert? – Og hvorfor er det sådan? Har man særlige rettigheder ved at være født? Hvorfor opfattes noget som ondt? Mv.

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en begyndende fornemmelse af kriterier for godt og ondt, sandt og falsk samt rigtigt og forkert mv., således at de kan udtrykke sig om grundlæggende etiske problemstillinger.



Trosvalg og tilværelsestyndning

Trosvalg og tilværelsestyndning tager afsæt i det elementære forhold, at hovedparten af et menneskes handlinger baserer sig på trosvalg, der ikke på forhånd kan verificeres som rigtige eller forkerte. Dette livsvilkår er efter al sandsynlighed en af grundene til, at der findes religion. På grund af sin status som tro, implicerer religion naturligt også altid tvivl. I sig selv er tro og religion udtryk for en kritisk distance til omverdenen, og man må på samme måde som individ og samfund forholde sig kritisk til enhver religions bud på tilværelsens grundspørgsmål, netop fordi de er bud på tydninger af tilværelsen. Der arbejdes med spørgsmål som: Hvad er det guddommelige? – Og findes det overhovedet? Hvordan kan jeg vide, om mine forældre elsker mig? Hvorfra kommer sandheden? – Og kan man stole på den?

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en begyndende færdighed i at forholde sig kritisk til emner og problemstillinger

af religiøs og filosofisk karakter samt i at tage stilling hertil, fx igennem drøftelser af, hvorvidt man kan have tillid til, at en bøn virker, hvad man kan bede om, og om Gud findes.

Sprog og skriftsprog

Sproglig udvikling skal indgå i arbejdet med alle mål i kristendomskundskab. Sproglig udvikling har fokus på de fire dimensioner af det talte og det skrevne sprog; samtale, lytte, læse og skrive.

Ordkendskab

I 1.-3. klasse er det vigtigt, at eleverne får kendskab til fagets centrale fagord og begreber, som har med tilværelsens grundlæggende tilværelsesspørgsmål og den religiøse dimension at gøre. Eleverne skal tilegne sig de religiøse aspekter ved sproget, herunder det poetisk-mytiske og det billeddannende ved sproget. Karakteristika for dette sprog er, at det ikke lader sig afkode eksakt, men tværtimod taler i sprog billeder og metaforer. Eleverne får i 1.-3. klasse begyndende indsigt i og forståelse for de forskellige aspekter ved fagets sprog. Eleverne skal i den forbindelse også lære førfaglige

ord og hverdagsbegreber, som har specifik betydning i netop faget kristendomskundskab. Eleverne skal også arbejde med ordforståelsesstrategier til selvstændig tilegnelse af nye ord, fx semantiske/morfologiske analyser af ord, udnyttelse af konteksten til forståelse samt ordbogsbrug.

Teksters formål og struktur

I 1.-3. klasse skal eleverne have viden om fagets særlige teksttyper og disse teksters formål og struktur. Eleverne skal kunne forberede og gennemføre faglige læse- og skriveopgaver inden for fagets teksttyper, fx at berette, at beskrive, at forklare, at argumentere. Herudover er det centralt, at eleverne arbejder med, hvordan viden om teksters formål og struktur kan anvendes i faglig læsning og skrivning, fx hensigtsmæssige strategier til aktivering af forhåndsviden, etablering af læse-/skriveformål, informationssøgning, styring i forhold til læse- og skriveformål, læseteknik og afhjælpning til forståelsesproblemer.

Bibelske fortællinger

Kompetenceområdet bibelske fortællinger omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Bibelen fokuserer på Bibelens indhold og tilblivelse samt på dens status som væsentligt skriftgrundlag bag kristendommen.

Fortælling og livstydning fokuserer på de bibelske fortællinger som bud på tydninger af tilværelsen i sin helhed og af mere specifikke livssituationer og problemstillinger.

Fortælling og kultur fokuserer på de bibelske fortællingers brug og betydning i dansk og vestlig kultur samt globalt.

Bibelen

Arbejdet med dette færdigheds- og vidensområde handler om elementær bibelkundskab – om Bibelen som helligskrift og bog. Hvordan er Bibelen opbygget? Hvorfor ser den ud, som den gør? Hvornår og hvordan er den blevet til? Hvordan bliver den opfattet og brugt – såvel i kirken som uden for kirken? Arbejdet tager sigte på, at eleverne tilegner sig et dobbeltblik på de bibelske fortællinger som henholdsvis fakta og tydning samt en kritisk distance til begge dele. I indskolingen opnår eleverne et elementært kendskab til disse spørgsmål, så de fx ved, at Bibelen består af Det Gamle og Nye Testamente, som igen består af en række selvstændige skrifter.

Fortælling og livstydning

De bibelske fortællinger kredser i deres indhold til stadighed om grundlæggende menneskelige tilværelsesspørgsmål samt relationer og giver gennem deres narrative forløb konkrete bud på løsningen af disse. Derved bliver hele det bibelske univers et reservoir af tydninger af tilværelsen, som elevernes kan spille bold

op ad i deres egne overvejelser over disse og i håndteringen af tildragelser i tilværelsen – herunder forholdet til det guddommelige og relationen hertil.

I arbejdet med de bibelske fortællinger tilegner eleverne sig i indskolingen et begyndende kendskab til en vifte af fortællinger fra Bibelen samt det værdigrundlag, de udtrykker. Eksempelvis kan eleverne genkende fortællingerne som bibelske, når de hører dem, og de kan selv genfortælle nogle af dem. Samtidig tilegner eleverne sig færdigheder i at forholde sig til disse tydninger af tilværelsen. Arbejdes der fx med fortællingen om Zakæus, kan eleverne drøfte betydningen af at blive set som menneske.

Fortælling og kultur

Det bibelske univers har i markant grad præget såvel tænkning som moral og livsforståelse i vestlig og dermed også dansk kultur, hvorfor denne ikke forstås uden et grundigt kendskab til en række af de bibelske fortællinger. Det gælder såvel deres opkomst og oprindelige betydning som den nutidige brug af fortællinger og motiver i kunst og kultur.

I arbejdet med de bibelske fortællinger i indskolingen tilegner eleverne sig begyndende færdigheder i at genkende bibelske motiver og temaer i kunst og kultur og gennem historien og i deres nutidige omgivelser, samt at forholde sig til brugen heraf. Arbejder eleverne fx med filmen E.T., kan de forstå E.T. som et nutidigt billede på Jesus og diskutere det betimelige i at fremstille en religiøs figur på denne måde.

Kristendom

Kompetenceområdet kristendom omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Kristendommens historie fokuserer på hovedtræk i kristendommens udvikling fra opkomst til i dag med særlig vægt på danske og vestlige forhold.

Kristne grundbegreber fokuserer på et sæt af begreber, som gør eleverne i stand til at udtrykke sig om, hvad kristendom er.

Kristne udtryk fokuserer på den måde, kristendommen manifesterer sig på i såvel det omgivende samfund som i dansk og vestlig kultur og mentalitet i almindelighed.

Kristendommens historie

Arbejdet med dette færdigheds- og vidensområde sigter mod at give eleverne et overblik over hovedpunkterne i kristendommens historie fra dens opkomst til i dag. Indholdet organiseres i fire perioder: Oldkirken, kristendommens indførelse i Danmark, middelalderen, reformationen og nyere tid. (jf. bilag 1 i vejledningen).

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer, så eleverne får et begyndende kendskab til hovedpunkterne i kristendommens historie. De kan med andre ord koble mellem enkelte årstal og tilhørende begivenheder.

Kristne grundbegreber

Arbejdet med dette område sigter mod at give eleverne en grundlæggende indsigt i, hvad kristendom er. Der arbejdes med følgende begreber: Skabelse, synd, skyld, tro, tvivl, barmhjertighed, tilgivelse, kærlighed, næsten, dom, nåde,

evigt liv, frelse, treenighed, Guds rige og håb. I indskolingen opnår eleverne en begyndende forståelse for begrebernes betydning.

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en begyndende viden om, hvad kristendom er og færdighed i at tage stilling hertil.

Kristne udtryk

Arbejdet med dette området dækker over de forskellige måder, kristendommen kommer til udtryk i Danmark og resten af verden. Det være sig i form af kirkebygninger, symboler og ritualer samt i normer og værdier, men også gennem brug af bibelske fortællinger og motiver i billedkunst, film samt musik o.a. En særlig rolle spiller den danske salmeskat, som den kommer til udtryk i salmebogen og bruges i relation til højtider og i forbindelse med kirkelige handlinger. (jf. bilag 2 i vejledningen).

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en begyndende viden om, hvordan kristendommen kommer til udtryk i kulturen, og hvad den betyder samt færdighed i at tage stilling hertil. Fx i forbindelse med et arbejde omkring helligdage og højtider hvor eleverne kan diskutere, om elever med en anden religiøs baggrund end kristen bør have fri fra skole på deres religions helligdage.

2. trinforløb for 4.- 6. klassetrin

Der arbejdes hen mod, at eleverne får et mere bevidst forhold til at anvende faglige begreber og det religiøse sprogs virkemidler. Det skal medvirke til, at eleverne bliver i stand til at se tilværelsen i et bredere perspektiv.

Eleverne skal kunne gengive sammenhænge og modsætninger mellem Det Gamle og Nye

Testamente samt forholde sig til centrale fortællinger i et nutidigt og historisk perspektiv.

Der arbejdes videre med ritualer og symboler samt andre genstande, ligesom sang og samtale om salmer og sange videreudvikles.

Elevernes forståelse kvalificeres gennem bl.a. samtale, diskus

sion, problemløsning samt bevægelse og andre praktisk/musiske aktiviteter.

Livsfilosofi og etik

Kompetenceområdet livsfilosofi og etik omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Livsfilosofi fokuserer på almene tilværelsesspørgsmål om liv og død, lykke og lidelse, kærlighed og had, frihed og tvang samt mening og tomhed i tilværelsen.

Etik fokuserer på spørgsmål om det gode liv, herunder godt og ondt, sandt og falsk, rigtigt og forkert samt skyld og ansvar.

Trosvalg og tilværelsestyndning fokuserer på forskellige religioners og livsopfattelsers bud på grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske dilemmaer.

Sprog og skriftsprog fokuserer på at udvide elevernes kendskab til fagord og begreber samt førfaglige ord, som har specifik betydning for kristendomskundskab. Der arbejdes fortsat med elevernes anvendelse af fagord og begreber samt læse- og skrivestrategier.

Livsfilosofi

Livsfilosofi indkredser bud på belysning af kompetenceområdets første hovedspørgsmål: Hvad vil det sige at være menneske? Der arbejdes bredt med menneskets livssituation ud fra konkrete spørgsmål som: Hvordan er livet og verden opstået? Hvad er mennesket for et væsen? Hvorfor skal man dø? Mv.

Undervisningen på mellemtrinnet foregår som tidligere som en varieret vifte af aktiviteter med

fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse, der bygger videre på arbejdet i indskolingen. Eleverne får en mere nuanceret forståelse af, hvad mennesket er for et væsen, hvad livet kan byde på af tildragelser, og hvordan man kan forholde sig hertil. Eksempelvis kan der arbejdes med, om mennesker er lige så afhængige af hinanden som af mad og søvn for at være mennesker, og hvordan man forstår og reagerer på sygdomme.

Etik

Etik indkredser bud på belysning af kompetenceområdets andet hovedspørgsmål: Hvordan lever jeg bedst mit liv? Der arbejdes overordnet med udfoldelse af forskellige værdier i tilværelsen samt med disse værdiers relation til etiske principper og moralsk praksis. Der arbejdes med spørgsmål som: Hvad er et godt liv? Skal man altid sige sandheden? Hvad er rigtigt og forkert? – Og hvorfor er det sådan? Har mennesket særlige rettigheder og pligter? Hvorfor opfattes noget som ondt? Mv.

Undervisningen på mellemtrinnet foregår som tidligere som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse, der bygger videre på arbejdet i indskolingen. Eleverne får en forståelse for sammenhængen mellem etiske principper og moralsk praksis og en mere nuanceret forståelse af kriterier for godt og ondt, sandt og falsk samt rigtigt og forkert mv. i relation til hverdagsliv og religiøs praksis.

Trosvalg og tilværelsestyndning

Trosvalg og tilværelsestyndning tager afsæt i det elementære forhold, at hovedparten af et menneskes handlinger baserer sig på trosvalg, der ikke på forhånd kan verificeres som rigtige eller forkerte. Dette livsvilkår er efter al sandsynlighed en af grundene til, at der findes religion. På grund af sin status som tro, implicerer religion naturligt også altid tvivl. I sig selv er tro og religion udtryk for en kritisk distance til omverdenen, og man må på samme måde som individ og samfund forholde sig kritisk til enhver religions bud på tilværelsens grundspørgsmål, netop fordi de er bud på tyding af tilværelsen. Der arbejdes med spørgsmål som: Hvad er det guddommelige? – Og findes det overhovedet? Hvordan kan jeg vide, om mine forældre elsker mig? Hvorfra kommer sandheden? – Og kan man stole på den?

Undervisningen på mellemtrinnet foregår som tidligere som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse, der bygger videre på arbejdet i indskolingen. Eleverne får en mere nuanceret evne til at forholde sig kritisk til emner og problemstillinger af religiøs og filosofisk karakter samt til at tage stilling hertil.

Et eksempel kunne være en diskussion af, hvorvidt kristendommen for alvor er slået igennem i Danmark, når fejringen af julen fortsat er fyldt med nisser eller en diskussion af, hvordan tørklædet i den islamiske tradition er blevet et religiøst symbol, når det ikke nævnes i Koranen.

Sprog og skriftsprog

Sproglig udvikling skal indgå i arbejdet med alle mål i kristendommen. Sproglig udvikling har fokus på de fire dimensioner af det talte og det skrevne sprog; samtale, lytte, læse og skrive.

Ordkendskab

I 4.-6. klasse arbejdes der videre med elevernes kendskab til fagets centrale fagord og begreber, og der kommer fokus på elevernes brug af disse. Der arbejdes fortsat med elevernes forståelse for og brug af de religiøse aspekter ved sproget, herunder det poetisk-mytiske og det billeddannende ved sproget. Karakteristika for dette sprog er, at det ikke lader sig afkode eksakt, men tværtimod taler i sprog billeder og metaforer. Eleverne får i 4.-6. klasse forståelse for de forskellige aspekter ved fagets sprog og dets brug. Der er i undervisningen fortsat fokus på, at eleverne lærer førfaglige ord og hverdagsbegreber, som har en specifik betydning i netop faget kristendomskundskab. Eleverne skal også arbejde med ordforståelsesstrategier til selvstændig tilegnelse af nye ord, fx semantiske/morfologiske analyser af ord, udnyttelse af konteksten til forståelse af ord samt ordbogsbrug.

Teksters formål og struktur

I 4.-6. klasse arbejdes der videre med elevernes viden om fagets særlige teksttyper og disse teksters formål og struktur, således at eleverne med begyndende sikkerhed kan forberede og gennemføre

faglige læse- og skriveopgaver inden for fagets teksttyper, fx med fokus på at berette, at beskrive, at forklare, at argumentere m.m. Herudover er det centralt, at eleverne arbejder videre med, hvordan viden om teksters formål og struktur kan anvendes i faglig læsning og skrivning med fokus på hensigtsmæssige strategier til aktivering af forhåndsviden, etablering af læse-/skriveformål, informationssøgning, noteskrivning, informationsbearbejdning, tekstskrivning, tekstrevision, styring i forhold til læse-/skriveformål, justering af læsehastighed, læseteknik og afhjælpning af forståelsesproblemer.

Bibelske fortællinger

Kompetenceområdet bibelske fortællinger omfatter 3 færdigheds- og vidensområder:

Bibelen fokuserer på Bibelens indhold og tilblivelse samt på dens status som væsentligt skriftgrundlag bag kristendommen.

Fortælling og livstydning fokuserer på de bibelske fortællinger som bud på tyding af tilværelsen i sin helhed og af mere specifikke livssituationer og problemstillinger.

Fortælling og kultur fokuserer på de bibelske fortællingers brug og betydning i dansk og vestlig kultur samt globalt.

Bibelen

Arbejdet med dette færdigheds- og vidensområde handler om elementær bibelkundskab – om Bibelen som helligskrift og bog. Hvordan er Bibelen opbygget? Hvorfor ser den ud, som den gør? Hvornår og hvordan er den blevet til? Hvordan bliver den opfattet og brugt – såvel i kirken som uden for kirken?

Arbejdet tager sigte på, at eleverne tilegner sig et dobbeltblik på de bibelske fortællinger som henholdsvis fakta og tyding samt en kritisk distance til begge dele. På mellemtrinnet opnår eleverne et mere nuanceret kendskab til disse spørgsmål. På mellemtrinnet erhverver eleverne sig fx viden om, at fortællingerne i Bibelen er resultatet af en udvælgelse og redaktion af et langt større antal tekster, som fortsat findes uden for Bibelen.

Fortælling og livstydning

De bibelske fortællinger kredser i deres indhold til stadighed om grundlæggende menneskelige tilværelsesspørgsmål samt relationer og giver gennem deres narrative forløb konkrete bud på løsningen af disse. Derved bliver hele det bibelske univers et reservoir af tyding af tilværelsen,

som eleverne kan spille bold op ad i deres egne overvejelser over disse og i håndteringen af tildragelser i tilværelsen – herunder forholdet til det guddommelige og relationen hertil. Eksempelvis kan der arbejdes med, hvordan man reagerer, når man bliver udsat for ulykker eller modgang i livet.

I arbejdet med de bibelske fortællinger tilegner eleverne sig på mellemtrinnet et mere nuanceret kendskab til en vifte af fortællinger fra Bibelen samt det værdigrundlag, de udtrykker. Samtidig tilegner eleverne sig færdigheder i at forholde sig til disse tyding af tilværelsen. I arbejdet med fx lignelsen om den gældbundne tjener kan retfærdighedsbegrebet generaliseres og sættes til debat i relation til elevernes aktuelle liv.

Fortælling og kultur

Det bibelske univers har i markant grad præget såvel tænkning som moral og livsforståelse i vestlig og dermed også dansk kultur, hvorfor denne ikke forstås uden et grundigt kendskab til en række af de bibelske fortællinger. Det gælder såvel deres opkomst og oprindelige betydning som den nutidige brug af fortællinger og motiver i kunst og kultur.

I arbejdet med de bibelske fortællinger tilegner eleverne sig på mellemtrinnet mere nuancerede færdigheder i at genkende, analysere og forholde sig til brugen af bibelske motiver og temaer i kunst og kultur op gennem historien. Eksempelvis genkender eleverne i en musikvideo brugen af religiøse symboler og undersøger, om brugen i videoen er den samme som i det religiøse forlæg.

Kristendom

Kompetenceområdet kristendom omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Kristendommens historie fokuserer på hovedtræk i kristendommens udvikling fra opkomst til i dag med særlig vægt på danske og vestlige forhold.

Kristne grundbegreber fokuserer på et sæt af begreber, som gør eleverne i stand til at udtrykke sig om, hvad kristendom er.

Kristne udtryk fokuserer på den måde, kristendommen manifesterer sig på i såvel det omgivende samfund som i dansk og vestlig kultur og mentalitet i almindelighed.

Kristendommens historie

Arbejdet med dette færdigheds- og vidensområde sigter mod at give eleverne et overblik over hovedpunkterne i kristendommens historie fra dens opkomst til i dag. Indholdet organiseres i fire perioder: Oldkirken, kristendommens indførelse i Danmark, middelalderen, reformationen og nyere tid. (jf. bilag 1 i vejledningen).

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer, så eleverne får et mere nuanceret indblik i hovedpunkterne i kristendommens historie. På mellemtrinnet indgår flere historiske fikspunkter, og eleverne får en større forståelse for sammenhængen i historien.

Kristne grundbegreber

Arbejdet med dette underområde sigter mod at give eleverne en grundlæggende indsigt i, hvad kristendom er. Der arbejdes med følgende begreber: Skabelse, synd,

skyld, tro, tvivl, barmhjertighed, tilgivelse, kærlighed, næsten, dom, nåde, evigt liv, frelse, treenighed, Guds rige og håb.

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en mere nuanceret viden om, hvad kristendom er og færdighed i at tage begrundet stilling hertil.

Kristne udtryk

Arbejdet med dette området dækker over de forskellige måder, kristendommen kommer til udtryk i Danmark og resten af verden. Det være sig i form af kirkebygninger, symboler og ritualer samt i normer og værdier, men også gennem brug af bibelske fortællinger og motiver i billedkunst, film samt musik o.a. En særlig rolle spiller den danske salmeskat, som den kommer til udtryk i salmebogen og bruges i relation til højtider og i forbindelse med kirkelige handlinger. (jf. bilag 2 i vejledningen).

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en mere nuanceret viden om, hvordan kristendommen kommer til udtryk i kulturen, og hvad den betyder samt færdighed i begrundet at tage stilling hertil. Eksempelvis kan der arbejdes med den gratis og lige adgang til hospitalsvæsenet i Danmark og dets forlæg i lignelsen om den barmhjertige samaritaner.

3. trinforløb for 7./8.- 9. klassetrin

Livsspørgsmål belyses gennem etiske og filosofiske problemstillinger. Arbejdet med grundlæggende tilværelsesspørgsmål udvikler sig til at få et mere alment og generelt perspektiv. Det skal lede hen mod, at eleverne kan diskutere og forholde sig til grundlæggende tilværelsesspørgsmål på et fagligt grundlag.

Eleverne skal arbejde med ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser. Der arbejdes hen mod, at eleverne får kendskab til centrale grundbegreber inden for udvalgte religioner og andre livsopfattelser og bliver i stand til at diskutere og sammenholde værdierne bag disse og deres betydning for danske forhold.

Livsfilosofi og etik

Kompetenceområdet livsfilosofi og etik omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Livsfilosofi fokuserer på almene tilværelsesspørgsmål om liv og død, lykke og lidelse, kærlighed og had, frihed og tvang samt mening og tomhed i tilværelsen.

Etik fokuserer på spørgsmål om det gode liv, herunder godt og ondt, sandt og falsk, rigtigt og forkert samt skyld og ansvar.

Trosvalg og tilværelsestyndning fokuserer på forskellige religioners og livsopfattelsers bud på grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske dilemmaer.

Sprog og skriftsprog fokuserer på at udvide elevernes kendskab til fagord og begreber samt førfaglige ord, som har specifik betydning for kristendomskundskab. Der er fokus på, at eleverne sikkert kan anvende fagord og begreber samt læse- og skrivestrategier.

Livsfilosofi

Livsfilosofi indkredser bud på belysning af kompetenceområdets første hovedspørgsmål: Hvad vil det sige at være menneske? Der arbejdes bredt med menneskets livssituation ud fra konkrete spørgsmål som: Hvordan er livet og verden opstået? Hvad er mennesket for et væsen? Hvorfor skal man dø? Mv.

Undervisningen i overbygningen går via en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og pro-

blembehandling samt drama og bevægelse i dybden med tidligere behandlede emner. Eleverne får en reflekteret forståelse af, hvad mennesket er for et væsen, hvad livet kan byde på af tildragelser, og hvordan man kan forholde sig hertil. I overbygningen kunne dette bl.a. handle om at sætte forskellige menneskesyn til debat og undersøge, hvad det betyder for et menneskes skyld, at dets handlinger er frie henholdsvis determinerede af forskellige faktorer.

Etik

Etik indkredser bud på belysning af kompetenceområdets andet hovedspørgsmål: Hvordan lever jeg bedst mit liv? Der arbejdes overordnet med udfoldelse af forskellige værdier i tilværelsen samt med disse værdiers relation til etiske principper og moralsk praksis. Der arbejdes med spørgsmål som: Hvad er et godt liv? Skal man altid sige sandheden? Hvad er rigtigt og forkert? – Og hvorfor er det sådan? Hvad legitimerer menneskerettighederne? Hvorfor opfattes noget som ondt? Mv.

Undervisningen i overbygningen går via en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i dybden med tidligere behandlede emner, så eleverne kan reflektere over kriterier for godt og ondt, sandt og falsk samt rigtigt og forkert mv.

Trosvalg og tilværelsestyndning

Området trosvalg og tilværelsestyndning tager afsæt i det elementære forhold, at hovedparten af et menneskes handlinger baserer sig på trosvalg, der ikke på forhånd kan verificeres som rigtige eller forkerte. Eleverne skal lære at forholde sig kritisk til enhver religions bud på tilværelsens grundspørgsmål, netop fordi de er bud på tyndninger af tilværelsen. Der arbejdes med spørgsmål som: Hvad er det guddommelige? – Og findes det overhovedet? Hvordan kan jeg vide, om mine forældre elsker mig? Hvorfra kommer sandheden? – Og kan man stole på den?

Undervisningen i overbygningen går via en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i dybden med tidligere behandlede emner. Eleverne får en reflekteret evne til at forholde sig kritisk til emner og problemstillinger af religiøs og filosofisk karakter samt til at tage stilling hertil. På dette trin vil eleverne fx have mulighed for at forholde sig bevidst til implicitte forforståelser i kulturen, som det bl.a. kommer til udtryk i sproget, når man fx siger: Her i Danmark gør vi sådan og sådan. – Altså at analysere og forholde sig til det, der almindeligvis tages for givet uden at være det i principiel forstand.

Sprog og skriftsprog

Sproglig udvikling skal indgå i arbejdet med alle mål i kristendomskundskab. Sproglig udvikling har fokus på de fire dimensioner af det talte og det skrevne sprog; samtale, lytte, læse og skrive.

Ordkendskab

I 7./8.-9. klasse er der fortsat fokus på elevernes tilegnelse af fagets centrale fagord og begreber, således at de forstår og kan anvende dem hensigtsmæssigt i forskellige kontekster. Ordkendskabet udvides, men ofte vil centrale fagord og begreber optræde i alle tre trinforløb. Der vil i dette sidste forløb derfor særligt være fokus på beherskelsesniveauet, hvormed eleverne kan anvende fagord og begreber.

Der arbejdes fortsat med elevernes forståelse for og brug af de religiøse aspekter ved sproget, herunder det poetisk-mytiske og det billeddannende ved sproget. Karakteristika for dette sprog er, at det ikke lader sig afkode eksakt, men tværtimod taler i sprogбилдер og metaforer. Eleverne skal i 7./8.-9. klasse have en forståelse for de forskellige aspekter ved fagets sprog og med stigende sikkerhed kunne analysere fagets sprog.

Eleverne skal selvstændigt kunne anvende deres førfaglige ordkendskab som en strategi i arbejdet med ordkendskab. Eleverne skal med sikkerhed kunne anvende ordforståelsesstrategier til selvstændig tilegnelse af nye ord, fx semantiske/morfologiske analyser af ord, udnyttelse af konteksten til forståelse af ord samt ordbogsbrug.

Teksters formål og struktur

I 7./8.-9. klasse skal eleverne have viden om fagets særlige

teksttyper og disse teksters formål og struktur. Eleverne skal selvstændigt kunne forberede og gennemføre faglige læse- og skriveopgaver inden for fagets teksttyper, fx med fokus på at beskrive, at forklare, at tolke, at analysere, at argumentere m.m. Herudover er det centralt, at eleverne fortsat arbejder med, hvordan viden om teksters formål og struktur kan anvendes i faglig læsning og skrivning, herunder hensigtsmæssige strategier til aktivering af forhåndsviden, etablering af læse-/skriveformål, informationssøgning, noteskrivning, informationsbearbejdning, tekstskrivning, tekstrevision, styring i forhold til læse-/skriveformål, justering af læsehastighed, læseteknik og afhjælpning af forståelsesproblemer.

Bibelske fortællinger

Kompetenceområdet bibelske fortællinger omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Bibelen fokuserer på Bibelens indhold og tilblivelse samt på dens status som væsentligt skriftgrundlag bag kristendommen.

Fortælling og livstydning fokuserer på de bibelske fortællinger som bud på tydninger af tilværelsen i sin helhed og af mere specifikke livssituationer og problemstillinger.

Fortælling og kultur fokuserer på de bibelske fortællingers brug og betydning i dansk og vestlig kultur samt globalt.

Bibelen

Arbejdet med dette færdigheds- og vidensområde handler om elementær bibelkundskab – om Bibelen som helligskrift og bog. Hvordan er Bibelen opbygget? Hvorfor ser den ud, som den gør? Hvornår og hvordan er den blevet til? Hvordan bliver den opfattet og brugt – såvel i kirken som uden for kirken?

Arbejdet tager sigte på, at eleverne tilegner sig et dobbeltblik på de bibelske fortællinger som henholdsvis fakta og tydning samt en kritisk distance til begge dele. I overbygningen opnår eleverne et indgående kendskab til disse spørgsmål. I overbygningen vil eleverne fx kunne arbejde med de forskellige opfattelser af indholdet i de bibelske tekster alt efter, hvordan de er oversat. Ligesom de vil kunne forholde sig til den kristne forståelse af udvalgte tekster fra Det Gamle Testamente, fordi de af kirken læses gennem forståelsen af Det Nye Testamente.

Fortælling og livstydning

De bibelske fortællinger kredser i deres indhold til stadighed om grundlæggende menneskelige tilværelsesspørgsmål samt relationer og giver gennem deres narrative forløb konkrete bud på

løsningen af disse. Derved bliver hele det bibelske univers et reservoir af tydninger af tilværelsen, som eleverne kan spille bold op ad i deres egne overvejelser over disse og i håndteringen af tildragelser i tilværelsen – herunder forholdet til det guddommelige og relationen hertil.

I arbejdet med de bibelske fortællinger tilegner eleverne sig i overbygningen et indgående kendskab til en vifte af fortællinger fra Bibelen samt det værdigrundlag, de udtrykker. Samtidig tilegner eleverne sig færdigheder i at forholde sig til disse tydninger af tilværelsen. I overbygningen vil eleverne fx kunne pege på forskellige fortællinger, der tilsammen tegner et billede af en sammenhængende forestilling – eksempelvis gudsbilledet i Det Gamle og Nye Testamente.

Fortælling og kultur

Det bibelske univers har i markant grad præget såvel tænkning som moral og livsforståelse i vestlig og dermed også dansk kultur, hvorfor denne ikke forstås uden et grundigt kendskab til en række af de bibelske fortællinger. Det gælder såvel deres opkomst og oprindelige betydning som den

nutidige brug af fortællinger og motiver i kunst og kultur.

I arbejdet med de bibelske fortællinger tilegner eleverne sig i overbygningen sikre færdigheder i at genkende og fortolke bibelske motiver og temaer i kunst og kultur op gennem historien og i deres nutidige omgivelser, samt at forholde sig til brugen heraf.

I arbejdet med fx den moderne spillefilm *Brødre* genkender eleverne motivet fra fortællingen om Kain og Abel, som filmen efterfølgende tolkes i lyset af. Herefter perspektiveres den ud fra kærlighedsbudskabet i Det Nye Testamente.

Kristendom

Kompetenceområdet kristendom omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Kristendommens historie fokuserer på hovedtræk i kristendommens udvikling fra opkomst til i dag med særlig vægt på danske og vestlige forhold.

Kristne grundbegreber fokuserer på et sæt af begreber, som gør eleverne i stand til at udtrykke sig om, hvad kristendom er.

Kristne udtryk fokuserer på den måde, kristendommen manifesterer sig på i såvel det omgivende samfund som i dansk og vestlig kultur og mentalitet i almindelighed.

Kristendommens historie

Arbejdet med dette færdigheds- og vidensområde sigter mod at give eleverne et overblik over hovedpunkterne i kristendommens historie fra dens opkomst til i dag. Indholdet organiseres i fire perioder: Oldkirken, kristendommens indførelse i Danmark, middelalderen, reformationen og nyere tid. (jf. bilag 1 i vejledningen).

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer, så eleverne får en indgående indsigt i hovedpunkterne i kristendommens historie. I overbygningen erhverver eleverne sig fx viden om differentiering i såvel hovedretninger som mere sekteriske strømninger.

Kristne grundbegreber

Arbejdet med dette område sigter mod at give eleverne en grundlæggende indsigt i, hvad kristendom er. Der arbejdes med følgende begreber: Skabelse, synd, skyld, tro, tvivl, barmhjertighed, tilgivelse, kærlighed, næsten, dom, nåde, evigt liv, frelse, treenighed, Guds rige og håb.

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer, så eleverne får en indgående viden om, hvad kristendom er og reflekteret kan tage stilling hertil.

I overbygningen kan eleverne fx skelne mellem en religiøs og almen brug af eksempelvis kærlighedsbegrebet.

Kristne udtryk

Arbejdet med dette område dækker over de forskellige måder, kristendommen kommer til udtryk i Danmark og resten af verden. Det være sig i form af kirkebygninger, symboler og ritualer samt i normer og værdier, men også gennem brug af bibelske fortællinger og motiver i billedkunst, film samt musik o.a. En særlig rolle spiller den danske salmeskat, som den kommer til udtryk i salmebogen og bruges i relation til højtider og i forbindelse med kirkelige handlinger. (jf. bilag 2 i vejledningen).

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling

samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en indgående indsigt i, hvordan kristendommen kommer til udtryk i kulturen, og hvad den betyder, og kan reflekteret tage stilling hertil.

I analysen af en salmetekst kan eleverne eksempelvis afdække de poetisk-mytiske virkemidler og oversætte dem til hverdagsprog.

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

Kompetenceområdet ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Hovedtræk fokuserer på udvalgte religioner og livsopfattelsers opkomst, udvikling og centrale indhold samt deres aktuelle udtryk og udbredelse.

Grundbegreber fokuserer på de særlige begreber og værdiforestillinger, som konstituerer forståelsen i de behandlede religioner og livsopfattelser.

Fremtrædelsesformer fokuserer på den måde, de behandlede religioner og livsopfattelser fremtræder på og manifesterer sig i Danmark og andre steder i verden samt disse forholds relation til dansk kultur.

Hovedtræk

Der arbejdes med et mindre udvalg af verdensreligioner og livsopfattelser med særlig betydning for danske forhold. Arbejdet omfatter indsigt i de valgte religioner og livsopfattelsers oprindelsessted, historiske udvikling, hovedindhold, udtryk og aktuelle udbredelse.

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en basal indsigt i substansen i de behandlede religioner og livsopfattelser samt færdighed i at forholde sig til dem.

Grundbegreber

Arbejdet med grundbegreber sigter mod at give eleverne indsigt i forestillinger, værdier og tanke-mønstre i de valgte religioner og livsopfattelser. Der arbejdes med forestillinger om det hellige, med frelsesforestillinger og veje til frelse/indsigt i tilværelsen samt tilhørende centrale begreber.

Undervisningen foregår som en varieret vifte af aktiviteter med fortælling, iagttagelse, tegning, diskussion og problembehandling samt drama og bevægelse i relation til de behandlede temaer. Eleverne får en basal indsigt

i de behandlede religioner og livsopfattelsers begrebsverden og værdiforestillinger samt færdighed i at forholde sig til dem.

Fremtrædelsesformer

Forholdet mellem den indre og den ydre side i en religion eller livsopfattelse kommer bl.a. til udtryk på den ene side gennem forestillinger og begreber og på den anden side gennem materielle udtryk. Det være sig i læresætninger, myter, vaner og traditioner samt symboler, ritualer, helligsteder og religiøse genstande.

Religioners og livsopfattelser ydre udtryk viser sig fx i fortællinger og myter, vaner og ritualer, symboler og helligsteder, som der arbejdes med. Eleverne tilegner sig gennem arbejdet kompetencer i at afkode og tolke grundtanker og værdier i forhold til de forskellige fremtrædelsesformer. Der kan fx arbejdes med en undersøgelse af, hvorvidt det er muligt at dyrke yoga og meditation uden at få noget af den religiøse kontekst, hvorfra denne praksis stammer, med i købet.



It og medier

Eleverne skal i faget kristendomskundskab udvikle og bruge deres digitale kompetencer. Særligt er anvendelse af digitale redskaber vigtig i forhold til research og dataindsamling samt i forbindelse med formidling i faget.

It- og mediekompetencer kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald.

Eleven som kritisk undersøger

Eleverne skal inden for fagets fire kompetenceområder udvikle kompetencer som kritiske undersøgere. Eleverne skal anvende digital dataopsamling og målrettede strategier til internetsøgning i arbejdet med fagets områder. Eleverne skal tilegne sig kompetencer til at identificere og udvælge information og kunne forholde sig kritisk til brugbarhed og begrænsninger af digitale medier og informationskilder.

Eleven som analyserende modtager

Eleverne skal i fagets fire kompetenceområder opnå færdigheder som analyserende modtagere. Eleverne skal have kompetencer til at analysere og vurdere digitale medier og informations måder at repræsentere grundlæggende tilværelsesspørgsmål og den religiøse dimension på. Eleverne skal reflektere over, hvilke digitale repræsentationer, der er mest anvendelig i arbejdet med et forløb, og hvilke indbyrdes og gensidige relationer repræsentationen fremstiller.

Eleven som målrettet og kreativ producent

Eleverne skal have kompetencer som målrettede og kreative producenter og skal anvende it og digitale platforme til at formidle og kommunikere den tilegnede faglige viden. Eleverne skal reflektere over valg af præsentationsform, bl.a. grafisk præsentation, præsentationsprogram, video og billeder og skal kunne afpasse budskab og formål i forhold til forskellige målgrupper. Eleverne skal kunne arbejde undersøgende og vidensbaseret og på den baggrund skabe kreative og multimodale løsninger.

Eleven som ansvarlig deltager

Eleverne skal også opnå kompetencer som ansvarlige deltagere. Eleverne skal i de fire kompetenceområder opnå færdigheder til at kommunikere, videndele og samarbejde om religiøse forhold ved anvendelse af digital teknologi, sociale medier og online undervisnings- og læringsplatforme. Eleverne skal reflektere over etik forbundet med digital adfærd og digitale rettigheder i

forhold til deling og genbrug af digitalt materiale. Endelig skal eleven kunne forholde sig til religionsfaglige problemstillinger i samfundsdebatten ved hjælp af sociale medier og andre it-platforme.

Innovation og entreprenørskab

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: Handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

Innovation og entreprenørskab kommer i kristendomskundskab primært til udtryk gennem de handlingskompetencer, eleverne erhverver sig via undervisningens fokus på sammenhængen mellem værdier, etiske principper og moralsk praksis inden for de

forskellige religioner og livsopfattelser. Fælles for disse er, at de alle opererer med forestillinger om det gode liv og principper for fællesskabers trivsel. I drøftelser af, forholde sig til og transformation af sådanne principper til levet liv ligger fagets handlingspotentiale

som en løbende opmærksomhed på spørgsmål om, hvad det gode liv for og med hinanden er, og hvordan vilkårene for dette etableres i praksis.